

Uchwała Nr VI/40/2011
Rady Miejskiej w Toszku

z dnia 23. lutego 2011 roku

w sprawie: zmiany załącznika „Plan Odnowy Miejscowości Toszek na lata 2009-2015 ”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.)

Rada Miejska w Toszku uchwała:

§ 1

Zmienić załącznik do Uchwały Nr XXIV/299/09 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 10 marca 2009 roku w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Toszek na lata 2009-2015”

§ 2

„Plan Odnowy Miejscowości Toszek na lata 2009-2015” otrzymuje brzmienie zgodne z załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Toszka

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Kokosko Jaeneun

RADCA PRAWNY

Andrzej Małski
mgr Andrzej Małski

uzasadnienie

Potrzeba podjęcia przedmiotowej uchwały wynika z konieczności dokonania aktualizacji „planu Odnowy Miejscowości Toszek na lata 2009-2015” w związku z wprowadzeniem przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmian do wytycznych w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Uzupełniono plan o charakterystyk obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspakajania potrzeb mieszkańców oraz zaktualizowano nazwę, datę, wysokość środków zadania inwestycyjnego „DOLINA SPORTU I REKREACJI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY”

załącznik do Uchwały nr *VI/40/11*

Rady Miejskiej w Toszku

z dnia *23.02.2011r.*

Kokoska Ireneusz
podpis przewodniczącego Rady Miejskiej

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI na lata 2009 -2015

TOSZEK

Nr opracowania: *RM.0540.01.2011.BF*
Data opracowania: *luty 2011r.*

Nr egzemplarza:

SPIS TREŚCI

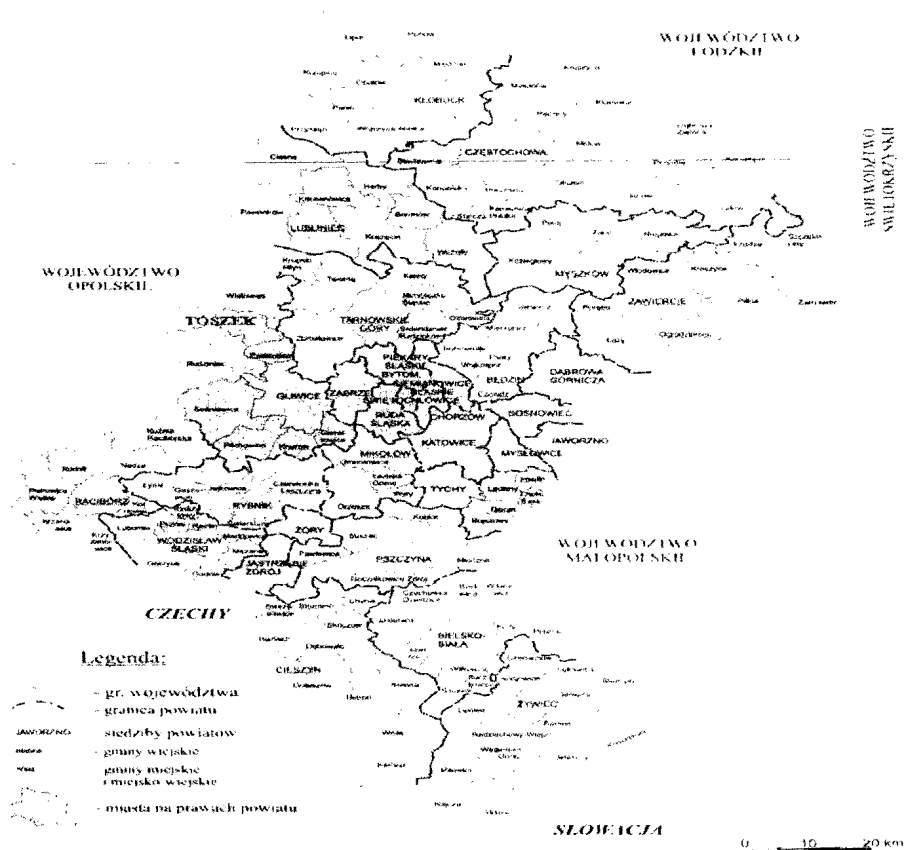
1. Charakterystyka miejscowości	3
1.1. Położenie, przynależność administracyjna	3
1.2. Środowisko przyrodnicze	5
1.3. Gospodarka	5
1.4. Strefa społeczna	6
1.5. Planowane kierunki rozwoju	7
1.6. Miejsca o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców Toszka	7
1.6.1 Zamek w Toszku	7
1.6.2 Park na wzgórzu zamkowym	7
1.6.3 Boisko sportowe z zapleczem	8
1.6.4 Park miejski wraz z terenem rekreacyjno – sportowy	8
1.6.5 Rynek w Toszku	8
1.6.6 Osiedle Morcinka w Toszku	8
1.6.7 Plac Targowy	8
1.6.8 Fazaniec	9
2. Inwentaryzacja służąca ujęciu stanu rzeczywistego	9
2.1. Infrastruktura techniczna	9
2.1.1. Sieć wodociągowa	9
2.1.2. Kanalizacja	9
2.1.3. Sieć gazowa	9
2.1.4. Infrastruktura komunikacyjna	10
2.2. Obiekty krajoznawcze Toszka	10
2.2.1 Układ urbanistyczny miasta	10
2.2.2. Zamek w Toszku	12
2.3. Obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa śląskiego	13
2.4. Znakowane szlaki turystyczne	15
2.5. obiekty zrealizowane w latach 2000-2008	15
3. Ocena mocnych i słabych stron Toszka	15
4. Zadania przewidziane do realizacji w perspektywie lat 2009-2015	17
4.1. Zgodność ze Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Toszek	18
4.2. Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2015	19
5. Podsumowanie i wnioski	19

1. Charakterystyka Toszka oraz planowane kierunki jego rozwoju

1.1. Położenie, przynależność administracyjna

Miasto Toszek położone jest w zachodniej części województwa śląskiego w obrębie rolniczego zaplecza Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Cechą wyróżniającą Toszek jest jego atrakcyjne położenie względem aglomeracji górnośląskiej, a w szczególności w sąsiedztwie Pyskowic i Gliwic oraz Strzelca Opolskich.

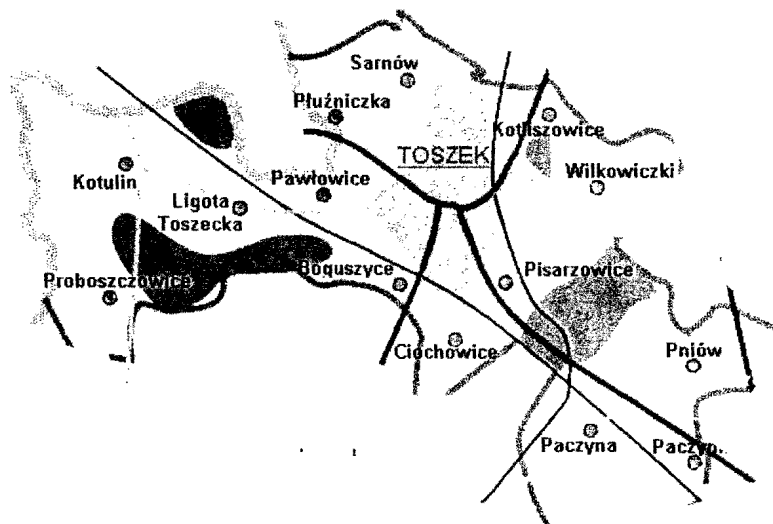
Podział administracyjny województwa śląskiego

Miasto Toszek leży na terenie miejsko-wiejskiej gminy Toszek, pełniąc funkcję centrum życia kulturalnego i społecznego całej gminy. Na terenie miasta swoją siedzibę mają władze gminy.

W skład gminy, obok miasta Toszek, wchodzi 14 sołectw: Boguszyce, Ciochowice, Kotliszowice, Kotulin, Ligota Toszecka, Paczyna, Paczynka, Pawłowice, Pisarzowice, Płużniczka, Pniów, Proboszczowice, Sarnów i Wilkowiczki.

Miasto i Gmina Toszek

Od północy gmina Toszek graniczy z gminą Wielowieś, od południa z gminą Rudziniec, a od wschodu z miastem Pyskowice. Zachodnia granica gminy Toszek, pokrywa się z granicą województwa śląskiego i opolskiego. Miasto i Gmina Toszek wchodzi w skład powiatu ziemskiego gliwickiego, który zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 marca 2002 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych POZIOM 3 NTS, wraz z powiatami: będzińskim, bieruńsko-lędziński, lublinieckim, mikołowskim, pszczyńskim, tarnogórskim i zawierciańskim oraz miastami na prawach powiatu: Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jaworzno, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze tworzy podregion Centralny Śląski.

Podział administracyjny powiatu gliwickiego (ziemskiego)

Powierzchnia miasta Toszek wynosi 967 ha, przy ogólnej powierzchni gminy Toszek wynoszącej 9853 ha.

Według danych GUS na dzień 30.06.2008r. gminę Toszek zamieszkuje 9665 mieszkańców, z czego samo miasto Toszek liczy 3633 mieszkańców, w tym 1895 kobiet.

obszar	ogółem	mężczyźni	kobiety
Miasto i Gmina Toszek	9665	4686	4979
Toszek - miasto	3633	1738	1895
Toszek - obszar wiejski	6032	2948	3084

Liczba ludności w Mieście i Gminie Toszek

1.2. Środowisko przyrodnicze

Malownicze tereny Toszka położone są na pograniczu Kotliny Raciborskiej i Garbu Tarnogórskiego. Miejscowość ma charakter typowo rolniczy – ponad 73% jej powierzchni, tj. 713 ha stanowią użytki rolne, w tym 601 ha zajmują grunty orne, a około 11% - lasy i grunty leśne. Pośród gospodarstw rolnych, zdecydowanie dominują gospodarstwa nie przekraczające 10 ha.

1.3. Gospodarka

Mieszkańcy Toszka zatrudnienie znajdują przede wszystkim w zlokalizowanych na terenie gminy obiektach służby zdrowia oraz w podmiotach prowadzących działalność gospodarczą. Rośnie także znaczenie budownictwa i handlu.

Rośnie aktywność gospodarcza osób fizycznych (40% wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w okresie 1995-1999). Zauważalny jest wzrost liczby podmiotów gospodarczych – zarówno osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą jak i spółek. Liczba takich podmiotów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców pozostaje jednak poniżej średniej wojewódzkiej. Przedmiotem aktywności gospodarczej jest głównie handel, produkcja i transport. Spółki prawa handlowego prowadzą przede wszystkim działalność produkcyjną, spółki cywilne budowlaną, zaś osoby fizyczne zajmują się handlem.

Korzystna lokalizacja, bliskie sąsiedztwo aglomeracji katowickiej oraz dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna, są głównymi czynnikami sprzyjającymi rozwojowi gospodarczemu Toszka. Przygotowane są tereny pod nieuciążliwe dla środowiska małe i średnie zakłady przemysłowe, działalność turystyczną i rekreacyjną oraz budownictwo mieszkaniowe.

Według danych GUS na koniec roku 2006, na terenie gminy Toszek zarejestrowano 1159 pracujących (w tym 798 kobiet), z czego 736 osób pracowało w sektorze publicznym natomiast 423 osoby w sektorze prywatnym. W gminie Toszek zarejestrowano 445 przedsiębiorstw, wśród których dominują firmy handlowe (152, przemysłowe (58) i budowlane (47), 419 to firmy prywatne, natomiast 26 to zakłady publiczne. W ostatnich latach wzrosła także aktywność gospodarcza osób fizycznych. Przyrost liczby spółek prawa handlowego wskazuje na konsolidację kapitałową gospodarki lokalnej. Jednak liczba podmiotów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców pozostaje poniżej średniej wojewódzkiej.

Przedmiotem aktywacji gospodarczej jest głównie handel, produkcja i transport.

1.4. Sfera społeczna

Potrzeby kulturalne mieszkańców zarówno miasta, jak i gminy Toszek zaspokajają w podstawowym zakresie Centrum Kultury "Zamek w Toszku" oraz działająca przy nim Miejsko-Gminna Biblioteka (ma ona dodatkowo 4 filie w wybranych sołectwach).

Siedzibą Centrum Kultury jest górujący nad miastem Zamek w Toszku. Nie można sobie wyobrazić lepszego tła, jak ruiny starego zamczyska dla zorganizowania wystaw plastycznych, rozwoju zainteresowań w dziedzinie nauki, sztuki oraz ogólnie pojętego zaspokajania potrzeb kulturalnych, bibliotecznych, oświatowych i informacyjnych, mieszkańców miasta i gminy Toszek.

Wszystkie pomieszczenia zamku są wykorzystywane. Na I piętrze budynku przybramnego mieści się biblioteka oraz czytelnia. Tam odbywają się wystawy plastyczne i wernisaże.

Na parterze - w sali biesiadnej odbywają się wieczorki poezji oraz zajęcia sekcji zainteresowań. Na parterze znajduje się również kawiarenka, która została otwarta z myślą o zwiedzających Zamek turystach.

W przebudowanych wnętrzach dawnych stajni, znajdują się dwie ogromne sale bankietowe, w których organizowane są bankiety, koncerty, konkursy tańca oraz spotkania sekcji artystycznych działających przy Centrum Kultury "Zamek w Toszku".

W ramach swojej działalności Centrum Kultury "Zamek w Toszku" pozyskuje nowych inwestorów. Stanowi on zarówno centrum kultury, działające w kierunku upowszechniania kultury, czytelnictwa, rozwoju oraz promocji turystyki, gastronomii ale również, poprzez przeprowadzone a także planowane kolejne adaptacje i modernizacje, umożliwia organizację imprez masowych.

Jednak brak miejsc noclegowych ogranicza możliwości pełnego wykorzystania potencjału zamku.

Na terenie Gminy Toszek działa 1 gimnazjum do którego uczęszcza 380 uczniów, 4 szkoły podstawowe, w których uczy się 680 uczniów oraz 4 przedszkola, w których opiekę znajduje 172 wychowanków. Liczba nauczycieli wykazuje trend rosnący i zaspokajają potrzeby istniejących placówek.

Na terenie samego miasta funkcjonuje: przedszkole, szkoła podstawowa oraz gimnazjum. Głównym problemem Szkoły Podstawowej w Toszku jest brak sali gimnastycznej z prawdziwego zdarzenia, zajęcia odbywają się w małej sali zastępczej, w bardzo trudnych warunkach.

Usługi w zakresie służby zdrowia świadczone są w oparciu o Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Toszku. Ponadto na terenie miasta funkcjonuje Szpital Psychiatryczny, który oprócz swojej podstawowej działalności prowadzi także oddział wewnętrzny.

Pomoc społeczna świadczona jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej oraz stację Caritas. Zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi wykazuje tendencje rosnącą.

Bezpieczeństwo publiczne społeczności lokalnej w zakresie ochrony przeciwpożarowej zaspokajają Ochotnicza Straż Pożarna. Natomiast likwidacja komisariatu w Toszku i zastąpienie go rewirem dzielnicowym, a także ograniczenie liczby policjantów negatywnie wpływa na poziom bezpieczeństwa osób i mienia.

1.5. Planowane kierunki rozwoju

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Toszek, na podstawie przeprowadzonych analiz, zbudowano wizję rozwoju miasta i gminy Toszek, która brzmi w sposób następujący: „Toszek atrakcyjną osiedleńczo gminą rozwiniętej agroturystyki i przemysłu rolno-spożywczego tworzonego przez średnie i małe przedsiębiorstwa, z zachowaniem jej przyrodniczych i kulturowych wartości”.

Zakłada się realizację wizji rozwoju miasta i gminy poprzez osiągnięcie kilku celów strategicznych. Cele te w sposób bezpośredni wskazują na kierunki rozwoju miasta i gminy, kształtując się następująco:

- Toszek gminą o rozbudowanej, nowoczesnej infrastrukturze,
- Toszek gminą ekologiczną,
- Toszek gminą bezpieczną,
- Toszek lokalnym centrum wydarzeń kulturalno-sportowych,
- Toszek lokalnym centrum kształcenia młodzieży, która zna i szanuje tradycję,
- W Toszku dba się o rozwój bazy rekreacyjnej,
- Agroturystyka jest bazą rozwoju przedsiębiorstw rodzinnych,
- Toszek gminą producentów zdrowej żywności,
- Toszek dobrym miejscem dla inwestycji,
- Gospodarstwa rolne w Toszku są stabilnym źródłem utrzymania,
- Toszek dysponuje kadrami dla obsługi przemysłu rolno-spożywczego.

W ramach strategii zdefiniowano również misję miasta Toszek, którą jest pobudzanie aktywności, organizacja współdziałania oraz aktywne ich wspieranie. Misja Miasta wyraża się w haśle:

„Toszek: pomagamy aktywnym”.

1.6. Miejsca o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców

1.6.1. Zamek w Toszku

Z zabytkowym zamkiem związana jest tradycja, dziedzictwo historyczne miasta i jego legendy. Zamek jest miejscem najważniejszych aktualnych wydarzeń kulturalnych i społecznych gminy, a nawet regionu. Jest siedzibą Centrum Kultury, Gminnej Biblioteki Publicznej oraz centrum rekreacyjnym, siedzibą kółek zainteresowań, sekcji młodzieżowych i organizacji społecznych. Bywa wykorzystywany w celach komercyjnych (także przez podmioty prywatne) i promocyjnych dla gminy.

1.6.2. Park na wzgórzu zamkowym

Park zamkowy z zabytkowym drzewostanem, interesująca florą i fauną jest miejscem spacerów, wycieczek pieszych i rowerowych mieszkańców. Niewielkie wzniesienie tzw. Linda jest popularnym miejscem narciarskim i saneczkowym dla dzieci. Dużym zainteresowaniem cieszą się korty tenisowe zlokalizowane na tym terenie i miejsca specjalnych zabaw np. zawodów łucznictwa terenowego.

1.6.3. Boisko sportowe z zapleczem

Boisko pełnowymiarowe pokryte murawą, z oddanym w 2008 roku do użytku zapleczem gospodarczym i sanitarnym oraz szatnią jest przeznaczone przede wszystkim przez sportowców. Nowoczesność i funkcjonalność obiektu pozwala wykorzystać go jako zaplecze dla imprez masowych (festynów, zawodów sportowych, zabaw itp.) a także jako salę biesiadną.

1.6.4. Park miejski wraz z terenem rekreacyjno – sportowym

Park miejski jest największym, tradycyjnym i udokumentowanym historycznie zarówno w nieodległej jak i dalekiej przeszłości miejscem odpoczynku, spacerów i rekreacji szczególnie dla mieszkańców miasta. Ukształtowanie terenu pozwalało na zimowe zabawy dla dzieci (narty, sanki), zlokalizowanie strzelnicy sportowej, miejsc do grillowania czy do łowienia ryb, wycieczki piesze, rowerowe i konne czy zabaw terenowych oraz uzyskanie interesujących perspektyw widokowych. Przyciągając atrakcją stanowił staw z łąbędziami. W pobliżu zlokalizowane ogródki działkowe. W parku jest sporo wiekowych, cennych drzew i interesująca flora i fauna. Bez względu na porę roku jest bardzo często odwiedzany. To najlepsze miejsce – bezpieczne, niezanieczyszczone, spokojne ale równocześnie nieoddalone zbyt od centrum miasta dla zlokalizowania doliny rekreacyjnej zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dorosłych. Idea ta jest od dawna wnoszona do samorządu jako postulat do realizacji przez wiele grup społecznych.

1.6.5. Rynek w Toszku

Rynek w Toszku tradycyjnie centrum miejscowości i krzyżowanie się najważniejszych szlaków komunikacyjnych. Objęty ochroną konserwatora zabytków jako miejsce i poszczególne budynki. Po rewitalizacji został nagrodzony jako najlepsza przestrzeń publiczna Województwa Śląskiego w 2007 roku. Miejsce atrakcyjne komercyjnie. Płyta jest wykorzystywana jako miejsce masowych imprez przede wszystkim kulturalnych (dożynki, wystawy, zabawy, odczyty, koncerty orkiestr, spektakle uliczne, sprzedaże uliczne itp.) ale także jako miejsce rekreacji i wypoczynku (zaplecze tzw małej gastronomii i ogródki gastronomiczne).

1.6.6. Osiedle Morcinka w Toszku

Osiedle kilku bloków czteropiętrowych bez własnego zaplecza rekreacyjnego dla dzieci i dorosłych. Miejsca parkingowe i garaże wypierają pojedyncze huśtawki, piaskownice czy ławeczki rekreacyjne bardzo pożądane w tamtym rejonie. W sąsiedztwie szkoła z zapleczem sportowym (namiotowa sala gimnastyczna, boisko szkolne) Na uwagę zasługuje tzw „grzyb”, drewniana altana popularne miejsce na piknik czy nawet zabawę taneczną, aktualnie wymagająca remontu.

1.6.7. Plac targowy

Plac Targowy jest od wielu lat miejscem najliczniej odwiedzanym przez mieszkańców w tzw. dzień targowy ze względu na obecność licznych stoisk handlowych, straganów i różnorodność proponowanego towaru. Jest to również tradycyjne miejsce ustawiania namiotów cyrkowych i innych objazdowych atrakcji oraz punkt startowy dla gołębi pocztowych, miejsce zbiórek przy większym załadunku towaru itp.

1.6.8. Fazaniec

„Fazaniec” (nazwa pochodzi od utworzonej w 1699 roku, nieistniejącej już dziś bażanciarni) ze względu na jego pociągający urok cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców od wielu lat. Bliskość miasta nie zakłóca ciszy i tajemniczości lasu daje więc możliwość bezpośredniego obcowania z przyrodą, rzadko spotykana w terenie uprzemysłowionym.

W 2006 roku została tam założona przez Młodzieżowy Klub Turystyczny przy Gimnazjum w Toszku ścieżka dydaktyczno- przyrodniczą popularyzująca ten teren i jego wyjątkowe walory przyrodnicze i kulturowo-historyczne.

2. Inwentaryzacja zasobów służąca ujęciu stanu rzeczywistego

2.1. Infrastruktura techniczna

2.1.1. Sieć wodociągowa

W Gminie Toszek znajduje się 7 ujęć wody i 10 układów sieci wodociągowej, obejmujących swym zasięgiem teren całej gminy Toszek, tj. miasto Toszek i 14 sołectw. Długość czynnej sieci wodociągowej zlokalizowanej na terenie gminy Toszek wynosi 67,9 km, z czego 34% (23,1 km) leży na terenie miasta Toszek. Na terenie Toszka istnieje 527 szt. połączeń wodociągu prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, co stanowi 29% ogólnej liczby połączeń w skali całej gminy. Z usług sieci wodociągowej korzysta na terenie miasta Toszek 4134 osoby, co stanowi 41% ogólnej liczby osób korzystających z wodociągu w skali całej gminy. Ten stosunkowo wysoki odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej w przeliczeniu na jeden kilometr sieci rozdzielczej wynika z proporcjonalnie większej liczby osób zamieszkujących miasto Toszek, w porównaniu z terenami wiejskimi gminy.

2.1.2. Kanalizacja

Sieć kanalizacyjna Toszek obejmuje swym zasięgiem zwartą zabudowę miasta Toszka (bez osiedla Oracze). Ścieki bytowe odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej przy ul. Boguszyckiej w Toszku systemem grawitacyjnym. Ogólna długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 17,4 km, z czego ponad 86% (15 km) zlokalizowanych jest na terenie Toszka. Większość kolektorów kanalizacyjnych zbudowana została w okresie międzywojennym. Kolektory wykonana są z kamionki, rur betonowych a także wymurowane z cegły. Studnie rewizyjne na ścieki a także na przykanalikach murowane z cegły oraz wykonane z rur betonowych z żeliwnymi włazami kanałowymi. Ścieki oczyszczane są w nowej mechaniczno biologicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości 1.100 m³.

2.1.3. Sieć gazowa

Ogólna długość sieci gazowej na terenie gminy Toszek wynosi 44 km, z czego 75% (33km) leży na terenie miasta Toszek. W Toszku znajduje się 84% ogólnej liczby czynnych połączeń sieci gazowej do budynków tj. 344 sztuki. Ogólna liczba odbiorców gazu korzystających z sieci gazowej w skali gminy wynosi 892 gospodarstwa domowe, z czego 95%, tj. 850 gospodarstw domowych, stanowią gospodarstwa zlokalizowane na terenie miasta Toszek.

2.1.4. Infrastruktura komunikacyjna

Infrastrukturę komunikacyjną tworzy rozwinięta sieć dróg transportu kołowego oraz kolei żelaznych. Przez miasto i gminę Toszek przebiega droga krajowa nr 94 (GOP - Pyskowice - Toszek - Opole) oraz droga krajowa nr 907 łącząca drogę krajową 901 (Pyskowice- Poznań) z autostradą A4 (Kraków - Wrocław), a także linia kolejowa GOP - Opole - Wrocław i ROW - Porty (towarowa). Droga krajowa nr 94 stanowi ważną trasę tranzytową łącząc Strzelce Opolskie z aglomeracją górnośląską. Jej przebieg przez miasto Toszek stanowi jednak znaczną uciążliwość. Drogi gminne łączą jednostki osadnicze gminy ze sobą, zaś powiatowe z centrami regionalnymi. Nawierzchnia, w większości bitumiczna, wykazuje znaczny stopień zużycia.

Sieć drogową stanowią drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Jest ona wystarczająca dla obsługi wewnętrznej miasta i gminy oraz zapewnia dogodnie powiązania zewnętrzne we wszystkich kierunkach.

Połączenie z Gliwicami, Opolem i sąsiednimi gminami umożliwia komunikacja autobusowa PKS.

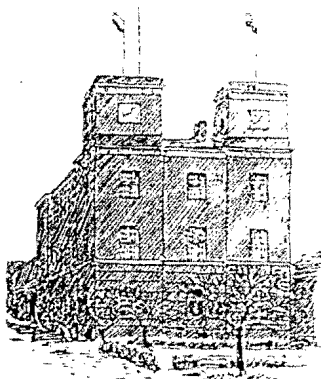
2.2. Obiekty krajoznawcze Toszka

2.2.1. Układ urbanistyczny miasta

Charakterystyczny dla miasta Toszek jest jego układ urbanistyczny, który pochodzi z 2 połowy XIII wieku na planie owalnicy otoczonej murami i fosą z XVI – XVIII wieku (rozebrany po pożarze miasta w 1833 r.). Centrum układu stanowi prostokątny **rynek**, z którego narożników wybiegają po dwie ulice, a dodatkowe – ze środka pierzei wschodniej i zachodniej. Zachował się układ działek wokół rynku. Wśród charakterystycznych obiektów zabudowy toszeckiego rynku wymienić należy:

- **klasycystyczny ratusz** z 1836 roku, odbudowany w 1958 r. (po pożarze, który miał miejsce w 1945 r.) dwupiętrowy z dwiema wieżami z tarczami zegarowymi. W korytarzu ratusza sklepienia żaglaste. Usytuowany we wschodniej pierzei rynku pełni funkcję Urzędu Miejskiego.

Ratusz w Toszku

Źródło: Inwentaryzacja krajoznawcza województwa katowickiego, Miasto i Gmina Toszek,
Regionalna Pracownia Krajoznawcza PTTK, Katowice 1992

- **domy mieszczkańskie**, zbudowane po 1813 r., piętrowe, usytuowane kalenicowo wokół rynku.

Numery 2-8 i 15-22 oraz nr 2 i 21 narożne z dachami naczółkowymi; domy 4, 8, 22 z sieniami sklepionymi żaglasto; domy nr 7 i 8 z końca XVIII wieku, przebudowane po 1833 r.; dom nr 19 klasycystyczny z sienią sklepioną kolebkowo.; dom nr 22 późno klasycystyczny – pierwotnie zajazd.

Domy w toszeckim rynku

Źródło: Inwentaryzacja krajoznawcza województwa katowickiego, Miasto i Gmina Toszek, Regionalna Pracownia Krajoznawcza PTTK, Katowice 1992

- **figura kamienna św. Jana Nepomucena** barokowa z 1725 r., wykonana w Pradze w 1706 r. na zlecenie hr. Colony. Ustawiona na wysokim cokole pośrodku rynku. Na cokole tablica z chronostychem w napisie i przeźrocze na latarnię zamknięte kratą.

Przy ulicy Zamkowej, w bliskiej odległości od rynku mieści się **kościół parafialny p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej**, późnogotycki z ok. 1450 r. pierwotnie jednonawowy, przebudowany w latach 1713-1715 w stylu barokowym dzięki fundacji Jana Dietricha Peterswaldzkiego. Murowany z kamienia, otynkowany, nad zakrystią – loża kolatorska. Od południa kaplica św. Krzyża z 1679 r., od zachodu wieża z 1860 r. Wyposażenie wnętrza kościoła późnobarokowe i z I ćwierci XVIII wieku.

Przy ulicy Strzeleckiej mieści się **Dolny Dwór** z 1811 roku, wzniesiony przez hr. von Gaschina po pożarze zamku, wśród elementów zabudowy znajdują się:

- dwór rozbudowany w 1880 roku, piętrowy, elewacja frontowa 11-osiowa, w południowo-zachodnim narożniku znajduje się wieżyczka;
- dom Bractwa Strzeleckiego, parterowy z naczółkowym dachem, z trzykondygnacyjną wieżą zegarową z 1848 r. i chorągiewką na kopule. W połowie wieży znajduje się żelazna neogotycka balustrada;
- 2 bramy późnoklasycystyczne z połowy XIX wieku;
- park krajobrazowy w znacznie zniszczonym stopniu.

Przy ulicy Parkowej znajduje się **kościół cmentarny p. w. św. Barbary**, późnobarokowy z lat 1720-1750 z fundacji hr. Franciszka Kotulińskiego, odnowiony w 1849 r. po pożarze w 1833 r. Wyposażenie wnętrza barokowe. Wokół kościoła znajduje się cmentarz założony w I poł. XVIII wieku.

2.2.2. Zamek w Toszku

Zamek gotycki z XV wieku, przebudowany w stylu barokowym w XVII wieku, murowany z kamienia i cegły. Większej części w ruinie. Położony na wzgórzu, oddzielony od miasta suchą fosą. Opuszczony po pożarze w 1811 r. Zachowały się: budynek bramny, baszta północna i budynek stajni, a także przyziemia budynku mieszkalnego, baszty południowej, budynków gospodarczych oraz mury zewnętrzne. Od 1972 r. w obiektach zamku mieści się Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury.

Budynek Bramny z XV wieku przebudowany w XVI wieku oraz w latach 1650 – 1666, częściowo rekonstruowany w latach 1958 – 1963, barokowy z partiami gotyckimi, murowany z kamienia z dwiema czworobocznymi basztami – w górnych partiach 6-bocznymi. Brama z portalem kamiennym z kartuszem herbowym Colonnów i datą 1666. Baszta północna z lat 1650 – 1666, czterokondygnacyjna, postawiona na zrębach starszej budowli, czworoboczna – w górnych partiach ośmioboczna, murowana z kamienia i cegły. Dawna stajnia z 1666 r., na zrębach starszej budowli, przed 1761 rokiem zamieniona na oranżerię – obecnie sala kinowa. Sklepienie nieckowe lunetami, portal z herbem Colony.

Mur z bastejami na przedzamczu, wzniesiony w XVI w.

Dom burgrabiego z XVII wieku, odbudowany po 1968 r., murowany z cegły, piętrowy, połączony z basteją.

Grodzisko – wykopaliska na wzgórzu zamkowym wykazały istnienie w tym miejscu grodu z IX-XIII wieku.

Park z XVIII wieku o powierzchni 6 ha założony na wzgórzu zamkowym wokół zamku przez Posadowskich jako park romantyczny. Rosną tu m.in. wiąz górski, topola biała, a nad potokiem kilka dębów szypułkowych.

Zamek w Toszku – baszta północna dawna stajnia

Źródło: Inwentaryzacja krajoznawcza województwa katowickiego, Miasto i Gmina Toszek, Regionalna Pracownia Krajoznawcza PTTK, Katowice 1992

2.3. Obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa śląskiego

Na terenie miasta Toszek znajdują się następujące obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomości (oznaczenie literą A), rejestru zabytków ruchomych (oznaczenie literą B) oraz rejestru zabytków archeologicznych (oznaczenie literą C) województwa śląskiego:

Lp.	Adres	Obiekt	Numer rejestru zabytków
1		Miasto w ramach dawnego założenia miejskiego	A/382/53 14.03.53
2.		Figura wolnostojąca Święty Jan Nepomucen na Rynku, wzniesiona w 1725 roku, barokowa	B/612/91 31.10.1991
3.		Kościół parafialny pod wezwaniem świętej Katarzyny Aleksandryjskiej z XV wieku, przebudowany w XVIII wieku, murowany Granice ochrony obejmują obiekt w ramach ogrodzenia	A/341/60 7.03.60
4.		Plebania kościoła parafialnego pod wezwaniem świętej Katarzyny Aleksandryjskiej z XVIII wieku, murowana Granice ochrony obejmują działkę	A/340/60 7.03.60
5.	Ulica Parkowa	Kaplica cmentarna (obecnie kościół) pod wezwaniem świętej Barbary z XVIII wieku, murowana Granice ochrony obejmują najbliższe otoczenie	A/339/60 7.03.60
6.		Zamek obronny wraz z fosami, przyległymi ogrodami i całym wzgórzem zamkowym z XV wieku, gotycki Granice ochrony obejmują całość założenia zamkowego wraz z fosami, przyległymi ogrodami i całym wzgórzem zamkowym	A/338/60 7.03.60
7.	ulica Strzelecka 21	Dom byłego Bractwa Strzeleckiego z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany	A/336/60 10.03.60
8.	ulica Strzelecka 23	Dom Dolny z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany	A/337/60 10.03.60

Lp.	Adres	Obiekt	Numer rejestru zabytków
9.		Ratusz z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/377/60 10.03.60
10.	ulica Piastowska 3	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1053/69 7.06.69
11.	Rynek 2	Budynek mieszkalny, narożny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1054/69 7.06.69
12.	Rynek 3	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1055/69 7.06.69
13.	Rynek 4	Budynek mieszkalny z XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/335/60 10.03.60
14.	Rynek 5	Dom z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/334/60 10.03.60
15.	Rynek 6	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1056/69 7.06.69
16.	Rynek 7	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1057/69 7.06.69
17.	Rynek 8	Dom z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/333/60 10.03.60
18.	Rynek 15	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1058/69 7.06.69
19.	Rynek 16	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1059/69 7.06.69
20.	Rynek 17	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1060/69 7.06.69
21.	Rynek 18	Dom z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/332/60 10.03.60
22.	Rynek 19	Dom z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/331/60 10.03.60
23.	Rynek 20	Budynek mieszkalny z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1061/69 15.07.69
24.	Rynek 21	Budynek mieszkalny, narożny, z XIX wieku, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/1062/69 15.07.69
25.	Rynek 22	Dom z pierwszej połowy XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/330/60 10.03.60
26.	ulica Strzelecka 19	Dom z XIX wieku, klasycystyczny, murowany Granice ochrony obejmują działkę	A/328/60 10.03.60
27.		Stanowisko archeologiczne wielokulturowe oraz grodzisko wczesnośredniowieczne i średniowieczne na zamku	C/932/68 20.12.68

Źródło: dane Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach, 2005 rok

2.4. Znakowane szlaki turystyczne

Przez teren miasta Toszek przebiegają następujące znakowane szlaki turystyczne:

Szlak Powstańców Śląskich, zn. niebieskie: Bytom – Zbrostawice – Karchowice – Pniów – Pisarzowice – Toszek – Grabina – Płużniczka – Dąbrówka – Strzelce Opolskie – Góra Św. Anny – Kędzierzyn – Kotlarnia – Gliwice;

Szlak Okrężny wokół Gliwic, zn. żółte: Rudy – Łącza – Bycina – Cichowice – Toszek – Oracze – Wilkowiczki – Zacharzowice – Pniów – Pyskowice – Łabędy – Makoszowy – Chudów – Rudy.

2.5. Obiekty zrealizowane w latach 2000 - 2008

Na terenie miasta Toszek zrealizowano w ostatnich latach następujące inwestycje:

<i>nazwa zadania</i>	<i>lata realizacji</i>	<i>wartość zadania i źródła finansowania</i>
modernizacja starego segmentu Szkoły Podstawowej wraz z wyposażeniem pracowni multimedialnej	2002 2004	1.402.800 środki: własne
studnia S4 Toszek Grabów wydajność studni 75m ³ /h	2001	192.490 środki: własne
budowa szatni dla KS Zamkowiec	2000 - 2009	662.500 środki: własne
Stacja Uzdatniania Wody	2004	1.862.800 środki: własne SAPARD
rewitalizacja zabytkowej płyty Rynku	2006	1.816.720 własne PROW
oczyszczalnia ścieków	2007	5.980.000 własne
modernizacja systemu grzewczego budynku Urzędu Miejskiego	2008	310.600 własne WFOŚiGW

3. Ocena mocnych i słabych stron Toszka

Do słabych stron miasta Toszek należy:

- niskie nakłady na odtwarzanie infrastruktury,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców,
- brak zachęt dla inwestorów,
- słabość finansowa miasta – niskie dochody własne.

- brak programu rozwoju agroturystyki,
- brak programu promocji miasta,
- zły stan techniczny dróg.

Do silnych stron miasta należy:

- duża ilość zabytków stanowiąca o atrakcyjności turystycznej miasta,
- zaawansowanie prac nad programem zagospodarowania terenu,
- baza infrastrukturalna oraz kadry oświaty,
- atrakcyjny krajobraz i położenie,
- możliwość produkcji zdrowej żywności,
- droga krajowa łącząca Województwo Opolskie z Województwem Śląskim.
- droga łącząca Toszek z autostradą A4 (Kraków - Wrocław)

Niewątpliwie wśród szans rozwojowych dla Toszka znajdują się:

- moda na agroturystykę,
- stabilna strategia umożliwiająca uzyskanie pomocy ze środków UE,
- lokalizacja wobec ośrodków aglomeracyjnych,
- dobre rozwiązania komunikacyjne,
- rozwój infrastruktury związanej ze ścieżkami rowerowymi,
- partnerstwo z miastami państw UE.

Podstawową przeszkodą w realizacji jakiegokolwiek strategii rozwoju miasta i gminy Toszek jest brak środków finansowych. W związku z powyższym przyjęto następujące zasady strategicznego działania dla miasta i gminy Toszek:

1. planowanie – określenie rodzaju działań, ich celu oraz kolejności realizacji,
2. współdziałanie – realizacja działań przy współudziale co najmniej jednego podmiotu zewnętrznego,
3. wspieranie inicjatyw – udzielanie wsparcia, także finansowego takim inicjatywom, które angażują społeczność lokalną dla realizacji konkretnego celu.

Ustalono również listę działań priorytetowych, które winny zostać podjęte przez miasto i gminę Toszek:

- Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy,
- Rozwój infrastruktury komunalnej,
- Tworzenie warunków dla rozwoju przemysłu rolno-spożywczego,
- Promocja gminy,

- Wspieranie rozwoju agroturystyki,
- Poprawa bezpieczeństwa,
- Stworzenie szkolnictwa średniego.

4. Zadania przewidziane do realizacji w perspektywie lat 2009 - 2015

<i>nazwa zadania</i>	<i>cel</i>	<i>harmonogram realizacji</i>	<i>przeznaczenie</i>	<i>wartość zadania i źródła finansowania</i>
budowa kanalizacji sanitarnej dla dzielnicy Oracze oraz włączenie jej do oczyszczalni ścieków w Toszku	podniesienie jakości życia poprzez polepszenie warunków bytowych mieszkańców	2009 - 2012	stworzenie lepszych warunków bytowych i zdrowotnych ludności zamieszkałej na terenie miasta	5.264.000 własne RPO
budowa spinki wodociągowej na trasie Toszek - Sarnów - Grabina	podniesienie jakości życia poprzez poprawa jakości dostarczanej wody dla mieszkańców	2009 - 2012	stworzenie lepszych warunków bytowych i zdrowotnych ludności zamieszkałej na terenie miasta i gminy	700.000 własne PROW
budowa sali gimnastycznej	podniesienie jakości lokalnej infrastruktury edukacyjnej	2009	stworzenie zaplecza umożliwiającego rozwój kultury fizycznej i sportu oraz warunków do kultywowania i pielęgnowania tradycji lokalnych	1.870.000 własne RPO
rewitalizacja gotyckiej wieży zamkowej w Toszku wraz z otoczeniem z przeznaczeniem na centrum ekspozycji historycznych "Zamek w Toszku"	podniesienia edukacji mieszkańców i przyciągnięcia turystów	2009 - 2011	stworzenia zaplecza umożliwiającego	3.636.000 własne RPO
zaplecze aktywnej turystyki rowerowej dla mieszkańców zachodniej części Subregionu Centralnego	podniesienia atrakcyjności turystycznej miasta i gminy	2009 - 2012	stworzenie ścieżek rowerowych umożliwiających turystą zwiedzanie	4.705.900 własne gmin partnerskich EFRR
PIAP-y dla mieszkańców ziemi gliwickiej	wykorzystania informatyki do polepszenia jakości usług i obsługi obywateli	2009 - 2010	stworzenie zaplecza pełniącego funkcję edukacyjno - popularyzatorską, wspierającą działania aktywizujące mieszkańców miasta i gminy	1.477.650 własne gmin partnerskich EFRR

<i>nazwa zadania</i>	<i>cel</i>	<i>harmonogram realizacji</i>	<i>przeznaczenie</i>	<i>wartość zadania i źródła finansowania</i>
mała architektura w miejscu publicznym dolina sportu i rekreacji dla dzieci i młodzieży	zaspokojenie potrzeb społecznych najmłodszych mieszkańców miasta	2009 - 2012	stworzenie miejsca zabaw i rekreacji dla najmłodszych mieszkańców miasta	839.370 własne 339.370 PROW 500.000
Rewitalizacja zabytkowych parków miasta Toszek: Zamkowego i Miejskiego	zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców	2011 - 2014	stworzenie atrakcyjnego miejsca publicznych spotkań i rekreacji mieszkańców, zwiększenia atrakcyjności osadniczej, turystycznej i inwestycyjnej Toszka	1.500.000 własne PROW

4.1 Zgodność projektu ze Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Toszek

W ramach Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Toszek, przyjętej Uchwałą nr XXII/221/2000 Rady Miejskiej w Toszku, z dnia 26 września 2000 roku, wyznaczone zostały Zasadnicze cele strategiczne rozwoju oraz Cele strategiczne drugiego rzędu. Zasadnicze cele strategiczne rozwoju – to cele wynikające z wizji rozwoju, będące jej konkretyzacją (rozwiniciem). Cele te wyznaczają kierunek działania podmiotów życia społecznego i gospodarczego danego systemu – w tym przypadku miasta. Są to cele długookresowe, określające co można obecnie poprawić, aby zwiększyć przyszłe możliwości

i zapewnić konkurencyjność danego obszaru w dłuższym horyzoncie czasowym. Z reguły są one zorientowane na zaspokajanie potrzeb i urzeczywistnianie preferencji mieszkańców.

Cele strategiczne drugiego rzędu - stanowią rozwinięcie, a ich realizacja warunkiem osiągnięcia zasadniczych celów strategicznych, charakteryzują się także krótszym od tych ostatnich horyzontem czasowym. Powinny one zostać sprecyzowane w taki sposób, aby były osiągalne i mierzalne. Uporządkowanie tych celów daje możliwość wariantowania strategii rozwoju. Konkretyzacją celów strategicznych drugiego rzędu są programy i składające się na nie przedsięwzięcia.

Przedmiotowe projekty wpisują się bezpośrednio w Zasadniczy cel strategiczny: „Toszek atrakcyjnym miejscem zamieszkania”, a w jego ramach w cel strategiczny drugiego rzędu: „Toszek gminą o rozbudowanej, nowoczesnej infrastrukturze”, a także, w sposób pośredni, w Zasadniczy cel strategiczny: „Toszek „małą ojczyzną” dla swoich mieszkańców”, a w jego ramach w cel strategiczny drugiego rzędu: „Toszek lokalnym centrum wydarzeń kulturalno-sportowych”.

4.2 Zgodność projektu ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2015

Przedmiotowy projekt wykazuje zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2015. Planowane przedsięwzięcia wpisują się w **Priorytet F** Rozwoju Województwa Śląskiego *Poprawa jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym zwiększenie atrakcyjności terenu.*

Wpisując się w Priorytet F Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2015 niniejsze projekty w sposób pośredni przyczynią się również do realizacji **Celów Generalnych** tejże strategii, którymi są:

- Wzrost potencjału ludnościowego, kulturalnego, ekonomicznego oraz konkurencyjności regionu w skali krajowej i międzynarodowej;
- Rozwój cywilizacyjny regionu, tworzenie nowych miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców.

5. Podsumowanie i wnioski

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską w okresie integracji z Unią Europejską. Plan odnowy miejscowości ma pobudzać mieszkańców Toszka do wspólnego działania na rzecz rozwoju swojej małej ojczyzny.

Plan odnowy miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy miejscowości, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców, sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach "Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013" działanie "Odnowa i rozwój wsi", jak również stanowić będzie wytyczne Gminy Toszek przy opracowywaniu kierunków rozwoju miejscowości Toszek.

Celem działania "Odnowa i rozwój wsi" jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspakajanie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców oraz promowanie obszarów wiejskich.

O Planie Odnowy Miejscowości Toszek 2009-2015 przyjętym do realizacji przez Radę Miejską w Toszku, jak również o rozpoczynanych zadaniach, ich przebiegu i zakończeniu wszyscy mieszkańcy będą szczegółowo informowani. Informacje będą upowszechniane za pośrednictwem prasy lokalnej oraz zwyczajowo na tablicy ogłoszeń i stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Toszku oraz bezpośrednio przez władze gminy na różnego typu zebraniach